

УДК 721

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ПРОЄКТУВАННЯ ТА БУДІВНИЦТВА ІННОВАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ ІЗ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ

Рябінчук Є. А.¹, студ., Мерилова І. О.², канд. арх., доц.
ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
Український державний університет науки і технологій
¹lizaveta.6909@gmail.com, ²merylova.iryana@pdaba.edu.ua

Постановка проблеми. Зниження біорізноманіття під впливом змін клімату та антропогенних факторів стає серйозною загрозою для екосистем планети. В умовах глобальних екологічних викликів проектування та будівництво науково-дослідних інститутів, спрямованих на збереження біорізноманіття, стає ключовим етапом для ефективної боротьби з проблемою.

Різноманітність видів або біорізноманіття – це термін, що означає варіативність форм життя та природні закономірності, які вони формують. В наш час види рослин та тварин зникають в 50–100 разів швидше за свій природний темп, і ця цифра зростає. Спираючись на поточні показники, 34 000 видів рослин та 5 200 видів тварин знаходяться на грані вимирання. Одним із перших кроків до успішної національної стратегії з охорони біорізноманіття є проведення досліджень для визначення існуючого біорізноманіття, його цінності та значення, а також виявлення видів, які перебувають під загрозою [1].

Не перший рік покращення екологічної ситуації через запровадження комплексного екологічного моніторингу, збереження та розширення природних територій та об'єктів природно заповідного фонду, а також організація заходів із підвищення обізнаності мешканців щодо впливу на екологію їх діяльності є однією з стратегічних цілей регіону [2].

Мета дослідження. Проаналізувати закордонний досвід проектування та будівництва інноваційних наукових центрів із збереження біорізноманіття задля визначення ефективних архітектурних рішень і стратегій, що можуть бути адаптовані в умовах сучасних екологічних викликів.

Результати дослідження. Один з найкращих прикладів проектування і будівництва інституту із збереження біорізноманіття є Австралійський PlantBank (рис.), побудований у 2013 році архітекторами BVN.

Слід звернути увагу на контекст навколишнього середовища. Розташування майже у самому центрі Ботанічного саду Mount Annan, що займає 416 гектарів пагорбів, озер, галявин і садів, підвищує ефективність всіх аспектів діяльності науково-дослідного центру [3].

Австралійський банк рослин формує живу довідкову колекцію для ідентифікації, дослідження та реставрації видів і угруповань рослин, включно тих, що знаходяться під загрозою зникнення. У сховищі заархівовано більш ніж 100 000 000 окремих насінин. Завдяки холодильним камерам з контрольованою температурою, вони можуть зберігатись впродовж століть, що дає можливість в майбутньому відроджувати види, які були втрачені через руйнування їх середовища існування та змін клімату [4].

Форма будівлі визначена, розташованими північніше, залишками Камберлендського лісу, що знаходиться під загрозою зникнення. Через його перехід у культивовану територію внутрішнього двору, архітектура відображає ландшафти, що зливаються. Діалог між ними та спорудою є метафорою опосередкованої та обробленої землі Австралії [5].

Варто відзначити, що окрім академічної праці, інститут розкриває наукову роботу шляхом публічної інтеграції та виставкової діяльності. Вестибюль, що знаходиться на перехресті дослідницької, робочої та інформаційної зон будівлі є головним місцем звідки відвідувачі можуть побачити внутрішню роботу будівлі, зокрема лабораторії та

високотехнологічне сховище насіння. З причин свого високого освітнього інтересу центр включає конференц-зали для співробітників, запрошених вчених та громади [4].

Рис. Австралійський PlantBank

Проведений аналіз свідчить, що вдале поєднання наукової роботи та популяризація ідей збереження біорізноманіття є ключовим чинником успішності об'єкта.

Висновки. Створення науково-дослідних інститутів зі збереження біорізноманіття є одним з етапів вирішення глобальних екологічних викликів. Реалізація подібних об'єктів дозволить Україні підвищити свій науковий потенціал, як наслідок – якісніше виконувати міжнародні екологічні зобов'язання. Висвітлення даної проблематики на національному рівні сприятиме підвищенню екологічної свідомості та відповідальності серед населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Sustaining life on Earth : How the Convention on Biological Diversity promotes nature and human well-being. URL: <https://cutt.ly/grfhDhiF>
2. Оновлена Стратегія розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року. URL: <https://cutt.ly/krfhAD0o> (дата звернення: 12.04.2025).
3. Botanic Gardens of Sydney. Australian Botanic Garden Mount Annan. URL: <https://www.botanicgardens.org.au/australian-botanic-garden-mount-annan>
4. BVN. Plantbank. URL: <https://www.bvn.com.au/project/plantbank>
5. Archdaily. BVN. Australian Plant Bank. URL: <https://cutt.ly/wrfhSGVw>